

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Legfőbb Ügyésszég **felperesnek** dr. Kiss Gábor ügyvéd által képviselt **alperes** ellen **szerződési feltételek megtámadása** iránt a Fővárosi Bíróság előtt 15.G.42.029/2009. szám alatt indult és másodfokon a Fővárosi Ítéltábla 6.P.21.325/2010/8. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem és az alperes által benyújtott csatlakozó felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.21.325/2010/8. számú ítéletének felülvizsgálattal nem támadott rendelkezéseit nem érinti. Hatályon kívül helyezi azt a rendelkezését, mellyel helybenhagyta a Fővárosi Bíróság 15.G.42.029/2009/9. számú ítéletének a „Hitel- és Opció Szerződés Magánszemélyek és Egyéni Vállalkozók részére” elnevezésű blankettaszerződés fogyasztói szerződés részévé váló 8. pont utolsó mondata érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasító rendelkezését a 2005. október 1. és 2006. február 28. között megkötött szerződések tekintetében, és az elsőfokú bíróság ítéletét e rendelkezés tekintetében akként változtatja meg, hogy megállapítja, miszerint a szerződés 8. pontjának utolsó mondata a 2005. október 1. napjától 2006. február 28-ig terjedő időszakban megkötött szerződések tekintetében valamennyi alperessel szerződő félre kiterjedő hatállyal érvénytelen.

A közlemény szövegét akként változtatja meg, hogy a közlemény második bekezdésének harmadik - a blankettaszerződés 8. pontjára vonatkozó „a 2006. március 1. napjától kezdődő” szövegrész helyébe a „2005. október 1. napjától kezdődő” szövegrész lép. Az egyéb rendelkezéseket - ideértve a perköltség viselésével kapcsolatos rendelkezéseket is - hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségeiket a felek maguk viselik.

A felperes által le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

i n d o k o l á s :

Az alperes olyan pénzügyi vállalkozás, amely egyebek mellett magánszemélyek és egyéni vállalkozók részére is nyújt hitelt gépjármű vásárlása céljából. 2005. október 1-től kezdődően az alperes változatlan tartalommal használta a „Hitel- és Opció Szerződés Magánszemélyek és Egyéni Vállalkozók részére megnevezésű blankettaszerződést, mely az egyedi adatok mellett általános szerződési feltételeket is tartalmazott (a továbbiakban: blankettaszerződés). A blankettaszerződések elválaszthatatlan mellékletét képezték az „Általános Szerződési Feltételek Hitelszerződésekhez” elnevezésű, 2005. július 15-étől érvényes okirat (a továbbiakban: ÁSZF), valamint a 2004. november 1-től érvényes „Üzletszabályzat” (a továbbiakban: Üzletszabályzat). Ezen okiratok - a felülvizsgálati kérelem szempontjából - a következő releváns rendelkezéseket tartalmazták.

A blankettaszerződésnek a vételi opció címet viselő 8. pontja szerint a felek abban állapodnak meg, hogy az adós mint eladó - fizetési kötelezettségei teljesítésének biztosítékaul- vételi jogot enged a tulajdonába kerülő gépjárműre, a tulajdonszerzéstől számított 5 éves időtartamra a hitelező mint vevő javára. A 8. pont utolsó mondata szerint: „Adós kötelezettséget vállal arra, hogy amennyiben a jelen szerződés öt évnél hosszabb ideig marad hatályban, a Gépjárműre vonatkozó vételi jogot köteles mindaddig meghosszabbítani, amíg a jelen szerződés hatályban van”.

A blankettaszerződésnek a „záradékok” címet viselő 10. pontjának első mondatában a felek kijelentették, hogy a blankettaszerződés elválaszthatatlan mellékletét képező Gépjármű adásvételi szerződést, egyéb, ott felsorolt okiratokat, így az alperes Üzletszabályzatát, és ÁSZF-jét is „elolvasták, a benne foglaltakat megértették és mint akaratukkal mindenben megegyezőt” tanúk jelenlétében jóváhagyólag aláírták, a szerződés, az ÁSZF és az Üzletszabályzat 1-1 példányát átvették.

Az Üzletszabályzat „Jogviták” címet viselő 10.2. pontja szerint bármely vita eldöntésére, amely a szerződéssel, vagy annak megszegésével, érvényességével, értelmezésével, vagy megszűnésével kapcsolatban keletkezik, a felek alávetik magukat a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Állandó Választottbíróóság (a továbbiakban: Választottbíróóság) kizárólagos döntésének.

A felperes közérdekű keresete alapján az elsőfokú bíróság 9. sorszámú ítéletében a keresettel támadott rendelkezések közül csak két rendelkezés tekintetében állapította meg az érvénytelenséget, a felperes ezt meghaladó keresetét elutasította. Az egyik

érvénytelennek nyilvánított rendelkezés, mely a felülvizsgálati eljárás tárgyát is képezi, a 2005. október 1-től hatályos blankettaszerződés 10. pontja volt, melynek érvénytelenségét azzal indokolta, hogy mivel az abban foglalt nyilatkozat „magának az ÁSZF-nek a megismerésére vonatkozik, összeegyeztethetetlen a nyilatkozat rendeltetésével”. Ezzel kapcsolatban hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.316/2008/8. számú ítéletében kifejtettekre.

Az elsőfokú bíróság alaptalannak találta egyebek mellett az blankettaszerződés 8. pontja és az Üzletszabályzat 10.2. pontja érvénytelenségének megállapítására vonatkozó keresetet.

Álláspontja szerint a blankettaszerződés 8. pontjában írt rendelkezés nem jelenti a vételi jog 5 évet meghaladó időtartamú biztosítását az alperes részére, az ott írt szerződési feltétel tartalmát tekintve egy újabb vételi jog alapítására irányuló előszerződésnek felel meg, így nem ütközik jogszabályba és nem irányul jogszabály megkerülésére sem. Az Üzletszabályzat 10.2. pontjában írtakkal kapcsolatban az volt az elsőfokú bíróság álláspontja, hogy a hitelszerződések szerint a nem szabályzott kérdésekben elsősorban az ÁSZF rendelkezései az irányadók. Figyelemmel arra, hogy az ÁSZF viszont nem a felperes által sérelmezett választottbírósgai kikötést, hanem a rendes bíróságokra vonatkozó kizárólagos illetékességi kikötést tartalmazza, a választottbírósgai kikötés a hitelszerződést aláíró ügyfelek vonatkozásában nem is érvényesülhet.

A mindkét fél fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit pedig részben megváltoztatta, a felülvizsgálati kérelem tárgyát képező

- blankettaszerződés 10. pontja tekintetében az érvénytelenség megállapítását mellőzte,

- blankettaszerződésnek a fogyasztói szerződés részévé váló 8. pontja utolsó mondata tekintetében a 2006. március 1. napjától kezdődő időszakra az alperessel szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal megállapította annak érvénytelenségét, helybenhagyta az elsőfokú ítéletnek a blankettaszerződés 10.2. pontja első mondata érvénytelenségének megállapítását elutasító, valamint a 2006. március 1. előtti időszak tekintetében a blankettaszerződés 8. pontja utolsó mondata érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasító rendelkezését.

A jogerős ítélet indoklásában a másodfokú bíróság mindenekelőtt arra mutatott rá, hogy a 2006. március 1. előtti időszakban a felperest csak megtámadási jog illette meg és ebből következően az általános szerződési feltétel érvénytelenségét a bíróság csak a kereset tárgyává tett megtámadási ok alapján vizsgálhatta. A kikötés tisztességtelenségének csak a Ptk. 2006. március 1-től hatályos 209/A. § /2/ bekezdése szerint jogkövetkezménye a

semmisség. A Legfelsőbb Bíróság 1/2005. számú kollégiumi véleménye nyomán kialakult bírói gyakorlat értelmében a bíróság hivatalból is figyelembe vehet a rendelkezésre álló periratok alapján észlelt semmisségi okot.

A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a blankettaszerződés 8. pontjának utolsó mondata értelmében az adós - tartalmát tekintve - az 5 évnél hosszabb ideig hatályban maradó szerződések esetén előszerződésben vállalta az 5 év eltelte után újabb opciós szerződés megkötését. Álláspontja szerint az ilyen rendelkezés jogszabályi tilalomba ugyan nem ütközik, de a Ptk. 375. § /4/ bekezdése folytán alkalmazandó Ptk. 374. § /2/ bekezdésének megkerülésére irányul. A törvény legfeljebb 5 évre engedélyezi a vételi jog kikötését, ugyanakkor a vételi jog alapítása mellett más módon is lehetővé teszi a kölcsönszerződés biztosítását. Nem egyeztethető össze a jóhiszeműség és tisztesség követelményével, a szerződésből eredő jogok és kötelezettségek egyensúlyát egyoldalúan, indokolatlanul az alperessel szerződő fél hátrányára bontja meg az olyan kikötés, mely a Ptk. 374. § /2/ bekezdésének megkerülésével lehetővé teszi, hogy a hitelező más biztosíték helyett 5 évet meghaladó időtartamra szólóan fennálló vételi joggal biztosítsa a kölcsönszerződést. A másodfokú bíróság azonban mindezek ellenére a 2006. március 1-je előtti időszak tekintetében helybenhagyta az elsőfokú bíróságnak a blankettaszerződés 8. pontja utolsó mondata érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasító rendelkezését arra hivatkozással, hogy a felperes keresetében jogszabályba ütközés miatti tisztességtelenségre és nem jogszabály megkerülésére hivatkozott és utóbbi semmisségi ok hivatalbóli figyelembevételére a 2006. március 1. előtti időszak tekintetében nem volt lehetőség.

A 2006. március 1. napjától kezdődő időszak vonatkozásában viszont megváltoztatta az elsőfokú bíróság elutasító rendelkezését és a Ptk. 209. § /1/ és 209/B. § /1/ bekezdése alapján az érvénytelenséget megállapította.

Nem értett egyet a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósággal abban, hogy a blankettaszerződés 10. pont első mondatában írt rendelkezés ellentétes lenne a nyilatkozat rendeltetésével. Hangsúlyozta, hogy ez a rendelkezés nem az Általános Szerződési Feltételek között, hanem a blankettaszerződésben szerepel és pedig közvetlenül a szerződő felek aláírására rendszeresített hely fölött. Az alperes a legcélszerűbb módját választotta annak bizonyítására, hogy a vele szerződő fél megismerte és elfogadta a felsorolt okiratok tartalmát. A szerződő fél dönthetett úgy, hogy aláírja az okiratot, de meg is tagadhatja az aláírást, illetve követelheti a nyilatkozatban szereplő iratok átadását. Álláspontja szerint mivel a nyilatkozat nem az ÁSZF rendelkezései között szerepel, annak tartalma nem ellentétes annak rendeltetésével, és megfelel a jóhiszeműség és tisztesség követelményének, ezért az elsőfokú ítéletet e vonatkozásban megváltoztatta és mellőzte az

érvénytelenség megállapítását.

A másodfokú bíróság szerint nem sértett jogszabályt az elsőfokú bíróság az Üzletszabályzat 10.2. pontban írt választottbíróági kikötés érvénytelenségének megállapítására irányuló kereseti kérelem elutasításával. Egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy ez a rendelkezés nem válhatott a blanketta szerződések részévé, mert az Üzletszabályzat rendelkezései - az ÁSZF 1.2. pontjának utolsó mondata értelmében csupán az ÁSZF-ben nem szabályozott kérdésekben lenne irányadó, az ÁSZF 12.2.7. pontja (a módosítás utáni 12.2.8. pontja), pedig a hitelszerződésből származó jogviták esetére a Pesti Központi Kerületi Bíróság, illetve a Fővárosi Bíróság, majd a Budapesti II. és III. kerületi Bíróság, illetve a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság kizárólagos illetékességét kötötte ki.

Emellett ez az Általános Szerződési Feltétel 2006. március 1. napjától kezdődően a Ptk. 205/B. § /2/ bekezdésére figyelemmel sem válhatott a felek szerződésének részévé, mert a szerződésre vonatkozó szabályoktól lényegesen eltérő választottbíróági alávetésről a szerződő felek nem kaptak külön figyelemfelhívó tájékoztatást.

Rámutatott arra is, hogy 2006. március 1. napjától kezdődően kizárólag az általános szerződési feltételként a fogyasztói szerződés részévé váló tisztességtelen kikötés érvénytelenségének megállapításával kapcsolatban illeti meg a felperest a közérdekű kereset megindításának lehetősége (Ptk. 209/B. § /1/ bekezdés).

A felperes felülvizsgálati kérelmében azt kérte, hogy a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság helyezze hatályon kívül a jogerős ítéletnek

- a blankettaszerződés 8. pont utolsó mondata érvénytelenségének megállapítására irányuló, a 2006. március 1. előtti időszak tekintetében a kereset elutasítását helybenhagyó rendelkezését,

- az Üzletszabályzat 10.2. pontja érvénytelenségének megállapítására irányuló kereset elutasítását helybenhagyó rendelkezését,

- a blankettaszerződés 10. pontja érvénytelenségének megállapítását mellőző rendelkezését

és a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárásra és új határozat hozatalára.

Felülvizsgálati kérelmét a következőkkel indokolta:

A másodfokú bíróság a blankettaszerződés 8. pontja érvénytelenségének vizsgálatakor egyetlen olyan jogszabályhelyre sem hivatkozott, mely a semmisség megállapítását a 2006. március 1. előtti időszak tekintetében kizárta volna. A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának 2/2010.(VI.28.) PK véleménye - melyre a jogerős ítélet nem is hivatkozott - tartalmazza azt, hogy a szerződés megtámadása esetén a kereseti kérelemhez kötöttség még a jogcímet illetően is érvényesül és a bíróság nem vizsgálhat

hivatalból olyan megtámadási okot, melyre a fél nem hivatkozott (5/b.pont). Ugyanezen PK vélemény 4/a. pontja ugyanakkor kimondja, hogy a bíróságnak a nyilvánvaló semmisséget hivatalból észlelnie kell. A jogerős ítéletben hivatkozott 1/2005/(VI.15.) PK vélemény pedig azt is tartalmazza, hogy ha a bíróság eljárása során semmisségi ok fennálltát hivatalból észleli, lehetőséget kell biztosítson a feleknek arra, hogy az érvénytelenség megállapítása esetére érdemi nyilatkozataikat megtehessék. Emellett 2006. március 1. előtt is hatályban volt a Legfelsőbb Bíróság GKT-PKT 1/1983. számú közös állásfoglalása. A felperes keresete a semmisség miatti tisztességtelenség megállapítására irányult, és a másodfokú bíróságnak a 2006. március 1. előtti időszak vonatkozásában is meg kellett volna állapítani a blankettaszerződés 8. pontjának semmisségét a kikötés alkalmazójával szerződő valamennyi félre kiterjedő hatállyal.

A másodfokú bíróság megengedhetetlen módon szűkítette a hatályos jogszabályok szerinti ügyészi közérdekű keresetindítási jogkört. Figyelmen kívül hagyta a jogintézmény megalkotásának elvi indokát, nevezetesen azt, hogy a fogyasztó és a professzionális szerződéses partner közötti egyenlőtlen helyzet csak egy harmadik fél fellépésével egyenlíthető ki, hogy a mindenkire kiterjedő hatályú közérdekű kereset mentesíti a joghátrányt szenvedett fogyasztókat az alól, hogy külön-külön indítsanak keresetet (a tanács 1993. április 5.-i 93/13.EGK irányelvének 7. cikk 1. és 2. bekezdése, a Ptk-t módosító 2003. évi III. törvény indoklása). Az Európai Bíróság - a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Gfv.30.366/2009/4. számú határozatában is hivatkozott - C-240/98. számú Océano Grupo ügyben kimondta, hogy a nemzeti bírónak - amennyire csak lehetséges - irányelvkonform módon kell értelmeznie a nemzeti jogi szabályozást, és a jogerős ítélet ezzel ellentétesen, a fogyasztói érdekek védelmével össze nem egyeztethető következtetésre jutott.

Az Üzletszabályzat 10.2. pontja tekintetében is téves álláspontot foglalt el a másodfokú bíróság. A GKT-PKT 1/1983. számú közös állásfoglalás szerint a Ptk. 209. §-a rendelkezései céljával csak az áll összhangban, ha a megtámadásra jogosult minden, az előre meghatározott általános szerződési feltételekben használt, indokolatlan egyoldalú előnyt célzó kikötést megtámadva kérheti azok érvénytelenségének megállapítását, ugyanis csak az érvénytelenség bírósági deklarálása oszlathatja el azt a kételyt, hogy a kikötés hatályosulhat-e.

A másodfokú bíróság szerint az ügyész az adott esetben azért nem volt jogosult a keresetindításra, mert a kifogásolt rendelkezés dogmatikailag nem létezik. A másodfokú bíróság törvénysértő értelmezéssel egybevonja a Ptk. 205/B. § /1/ bekezdésében foglalt szabályozást a Ptk. 209/B. § /1/ bekezdésében foglalt szabályozással, és a közérdekű keresetindítás létjogosultságát

kérdőjelezi meg azzal, hogy az adott esetben az ügyészi megtámadásra nem ad lehetőséget. Csak az érvénytelenség megállapításával lehet ugyanis megakadályozni, hogy az Általános Szerződési Feltételek részévé váljanak „a törvényi rendelkezéssel tilalmazott, mégis az ÁSZF-ben szereplő” feltételek, ennek hiányában a fogyasztó magára marad.

A blankettaszerződés 10. pontja a külön okiratokban foglalt Általános Szerződési Feltételek megismerésének bizonyítását tartalmazza. A fogyasztó a blankettaszerződés aláírásával olyan tájékoztatások megtörténtét ismeri el „amelyekre vonatkozóan egy esetleges későbbi jogvitában az ellenbizonyítást lehetetlenné téve a bizonyítási kötelezettség a fogyasztóra hátrányosan változik meg”. A másodfokú bíróság a blankettaszerződés 10. pontjának érvénytelenségét azért nem állapította meg, mert a támadott feltétel „elhelyezkedésére tekintettel” állapította meg annak érvényességét. Álláspontjának alátámasztására azonban semmilyen jogi indokot nem adott, a 2006. március 1. előtt hatályos Ptk. 209/B. § /1/ bekezdésére és a 2006. március 1-óta hatályos 209. § /1/ bekezdésére történt hivatkozás ebből a szempontból irreleváns, - a jogerős ítélet nem felel meg a Pp. 221. § /1/ bekezdésében írtaknak sem.

Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében azt kérte, hogy a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság helyezze hatályon kívül a jogerős ítéletnek a blankettaszerződés 8. pont utolsó mondata érvénytelenségét megállapító rendelkezését és e vonatkozásban az elsőfokú bíróság keresetet elutasító ítéleti rendelkezését hagyja helyben. Előadása szerint a fogyasztó maga dönthette és döntheti el, hogy az általa megvásárolni kívánt gépjárműhöz milyen mértékű és milyen futamidejű finanszírozást vállal, és azt is mérlegelheti, hogy a vételi jog 5 évi lejártát követően kíván-e újra biztosítékot nyújtatni a hitelezőnek a finanszírozásra, vagy sem. A piacon évek óta éles verseny folyik a finanszírozók között. A fogyasztó nem köteles aláírni az általa kevésbé előnyösnek vélt szerződést, választhat más finanszírozót, más szerződési feltételekkel. Egyébként a vállalt kötelezettség elmulasztását a hitelszerződés nem is szankcionálja, az ÁSZF 12.2.3. pontjában pedig kifejezetten a felek megállapodásához köti a vételi jog lejárta esetén új vételi jog alapítását.

Mindkét peres fél a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte az ellenérdekű fél által felülvizsgálattal, illetve csatlakozó felülvizsgálattal támadott rendelkezések tekintetében.

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és arra a megállapításra jutott, hogy az részben felel meg a jogszabályok rendelkezésének.

A blankettaszerződés 8. pontja tekintetében a Legfelsőbb Bíróság alaposnak találta a felperes felülvizsgálati kérelmét, míg alaptalannak az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmét, figyelemmel az alábbi indokokra:

A Ptk. 200. § /2/ bekezdése sorolja fel a tilos szerződéseket, melyek között a jogszabály megkerülésével kötött szerződés is szerepel. Valamely szerződést akkor lehet a jogszabály megkerülésével kötött szerződésnek tekinteni, ha a feleknek a szerződésben rögzített ügyleti szándéka és akaratnyilatkozata ugyan nem ütközik jogszabályba, de a felek valójában a szerződéskötéssel egy jog által tiltott állapotot kívántak előidézni. A Ptk. 200. §-ának /2/ bekezdése ezért nemcsak a jogszabályba ütköző, hanem a jogszabály megkerülésével kötött szerződést is semmis szerződésnek tekinti, éspedig a célzott joghatás hibájában rejlő ok miatt.

A Ptk. 374. § /2/ bekezdésének a Ptk. 375. § /4/ bekezdése alapján irányadó rendelkezése értelmében vételi jogot legfeljebb öt évre lehet kikötni, az ezzel ellentétes megállapodás pedig semmisnek minősül. Nem vitatható, hogy a blankettaszerződés 8. pontja utolsó mondatának rendelkezése azt célozta, hogy öt évnél hosszabb időtartamú hitelszerződések esetében a vételi jog öt éves időtartama meghosszabbodhasson, ezért ez a rendelkezés - függetlenül attól, hogy az alperest öt évet meghaladóan folyamatosan megillető vételi jogot két szakaszra osztja - tipikus esete a jogszabály megkerülésére irányuló tilos szerződésnek. Ugyanezt az álláspontot foglalta el a Legfelsőbb Bíróság a hasonló tényállás alapján meghozott Pfv.IX.21.323/2010/6. számú ítéletében is.

A fentebb írtakból következően a Legfelsőbb Bíróság az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmét alaptalannak találta.

Az adott ügyben a felperes a blankettaszerződés 8. pontjának utolsó mondatával kapcsolatban jogszabályba ütköző, és nem jogszabály megkerülésével kötött szerződési feltételre hivatkozott. A kereset ilyen tartalmú megfogalmazása a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint nem képezte akadályát annak, hogy a másodfokú bíróság az általa hivatalból észlelt semmisségi ok alapján a 2006. március 1. előtti időszak tekintetében is az érvénytelenséget megállapítsa. Tekintettel arra, hogy a felperes a kikötés jogszabálysértő voltára hivatkozott, a bíróságnak a felperest külön tájékoztatnia sem kellett - az 1/2005.(VI.15.) PK véleményében írtak szerint az előterjesztett kereset alapján. A blankettaszerződés támadott rendelkezésének semmissége a 2006. március 1-e előtti időszakra is megállapítandó volt. Helyesen hivatkozott a felülvizsgálati kérelem arra, hogy ez az álláspont felel meg nemcsak a 2/2010.(VI.28.) PK vélemény 4/a. pontjában írtaknak, hanem a Legfelsőbb Bíróság Gazdasági Kollégiuma és Polgári Kollégiuma tanácselnöki értekezletének GKT-PKT 1/1983. számú közös állásfoglalásában

foglaltaknak is.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság - az elsőfokú ítélet elutasító rendelkezését helybenhagyó másodfokú ítéleti rendelkezés hatályon kívül helyezése mellett - megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletének erre vonatkozó rendelkezését és megállapította a 2006. március 1. előtti időszak tekintetében is a blankettaszerződés 8. pontja utolsó mondatának érvénytelenségét. A Legfelsőbb Bíróság a fentieknek megfelelően módosította az ítélet rendelkező részében szereplő közlemény szövegét is.

Az Üzletszabályzat 10.2. pontjával kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság álláspontja a következő:

A felperes azért kérte az Üzletszabályzat 10.2. pontja érvénytelenségének megállapítását, mert a választottbíróági kikötés olyan, a szokásostól eltérő rendelkezésnek minősül, mely a Ptk. 2006. március 1-től hatályos 205/B. § /2/ bekezdésében írtakra tekintettel csak akkor válhatott volna a szerződés részévé, ha azt a másik fél az Üzletszabályzatra, mint ilyen kikötést tartalmazó okiratra utalással, külön figyelemfelhívó tájékoztatást követően elfogadta volna. E mellett arra is hivatkozott a felperes, hogy a tisztességtelenséget megalapozza - a Ptk. 2009. május 22-től hatályos 209. § /4/ bekezdésében írtakra tekintettel az is -, hogy az Üzletszabályzat 10.2. pontja ellentétes az ÁSZF-ben írt illetékességre vonatkozó rendelkezéssel.

A Legfelsőbb Bíróság szerint jogszabálysértés nélkül döntött a másodfokú bíróság az Üzletszabályzat 10.2. pontja érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezés helybenhagyásáról az alábbiak miatt:

A felperes keresetében a blankettaszerződés és az annak elválaszthatatlan mellékletét képező ÁSZF és Üzletszabályzat rendelkezéseit támadta. Az ÁSZF 1.2. pontja szerint az egyes hitelügyletekre elsősorban az adott ügyletnek az egyedi feltételeit tartalmazó hitelszerződés rendelkezései az irányadók. Azokban a kérdésekben, amelyeket a hitelszerződés nem szabályoz, a hitelszerződés részét képező ÁSZF rendelkezései az irányadók, az Üzletszabályzat rendelkezéseit pedig az ÁSZF-ben sem szabályozott kérdésekben kell irányadónak tekinteni. Figyelemmel arra, hogy a blankettaszerződés nem rendelkezik arról, miszerint a felek közötti jogviták eldöntésére mely bíróság illetékes, az ÁSZF 12.2.7. pontja, majd 12.2.8. pontja pedig a Választottbíróóság helyett a másodfokú ítéletben megjelölt bíróságok kizárólagos illetékességét kötötte ki, azt kell megállapítani, hogy a perbeli blankettaszerződések esetén nem irányadó az Üzletszabályzat 10.2. pontjában írt rendelkezés. Az tehát önmagában emiatt nem is válhatott a perbeli blankettaszerződések részévé. Ezt erősíti meg az Üzletszabályzat 1.1. pontja, mely szerint az Üzletszabályzat rendelkezéseit csak eltérő tartalmú kikötés hiányában lehet alkalmazni az alperes és az adós közötti, pénzügyi szolgáltatás

nyújtása tárgyában létrejött jogviszonyban.

A Legfelsőbb Bíróság rámutat arra, hogy a keresetet akkor is el kellett volna utasítani, ha az ÁSZF-ben a 12.2.7., majd a 12.2.8. pont nem szerepelt volna. A felperes ugyanis nem igazolta, hogy a hivatkozott Üzletszabályzati rendelkezés olyan fogyasztói szerződés részévé vált, vagy válhat, melynek tekintetében az ÁSZF 12.2.7., illetve később 12.2.8. pontja nem érvényesül.

A Legfelsőbb Bíróság azt is rögzíteni tartja szükségesnek, hogy az eljárás tárgyát nem képezte az ÁSZF-nek a kikötött rendes bírósági eljárásra vonatkozó rendelkezésének érvényessége, így annak esetleges tisztességtelensége vizsgálat tárgyát jelen ügyben nem képezte.

A másodfokú bíróságnak az a döntése, mellyel mellőzte a blankettaszerződés 10. pontja tekintetében az érvénytelenség megállapítását a Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint érdemben helyes volt és alaptalanul sérelmezi a felülvizsgálati kérelem az indoklási kötelezettség elmulasztását is. A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság Gfv.IX.30.316/2008/8. számú ítéletének tényállása a jelen ítélet tényállásától alapvetően eltér, ugyanis ott az ÁSZF tartalmazta azt a fogyasztói nyilatkozatot, mely szerint az ügyfél az ÁSZF-ben felsorolt szabályzatokat megismerte és az adatkezeléssel kapcsolatos tájékoztatást kapott, ugyanakkor az ÁSZF-ben hivatkozott szabályzatok nem kerültek beépítésre az ÁSZF-be és azokat a fogyasztó nem is kapta meg. Erre tekintettel állapította meg a hivatkozott döntésében a Legfelsőbb Bíróság, hogy az ÁSZF megismerésére vonatkozó nyilatkozat összeegyeztethetetlen volt a nyilatkozat rendeltetésével.

A perbeli esetben azonban a blankettaszerződés utolsó bekezdésének első mondata tartalmazta, hogy többek között a szerződés elválaszthatatlan mellékletét képezi az ÁSZF és az Üzletszabályzat, továbbá az ügyfél azon nyilatkozatát, hogy a mellékleteket elolvasta, a benne foglaltakat megértette és a blankettaszerződést ennek ismeretében mint akaratával egyezőt írta alá. Azt is tartalmazta a nyilatkozat, hogy az ÁSZF, illetve az Ügyfélszabályzat átadása is megtörtént. Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság szerint a jogerős ítélet ezzel kapcsolatos döntése megalapozott volt. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy önmagában annak rögzítése a blankettaszerződésben, miszerint a fogyasztó elolvasta, ismerte, akaratával egyezőnek nyilvánította a blankettaszerződés mellékleteit képező okiratokban írtakat, így többek között az ÁSZF és az Üzletszabályzat rendelkezéseit nem jelenti azt, hogy az ezekben szereplő rendelkezések egyedileg megtárgyalt szerződéses rendelkezéseknek tekintendők, vagyis ezen szerződési nyilatkozattól a bizonyítási teher nem fordul meg.

A Legfelsőbb Bíróság mindezekre figyelemmel a Pp. 275. § /3/ és /4/ bekezdésének megfelelő alkalmazásával a rendelkező rész szerint

döntött.

A meg nem határozható pertárgy értékű perben nem lehetett pontosan meghatározni a pernyertesség-pervesztesség arányát, ezért a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270. § /1/ bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 81. § /1/ bekezdésében írtakra tekintettel akként rendelkezett, hogy a másodfokú bíróság ítéletének perköltségre vonatkozó rendelkezését hatályában fenntartja, míg a felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségét mindegyik fél maga viseli.

A felperes által le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az 1990. évi XCIII. törvény 5. § /1/ bekezdés c) pontja és a Pp. 76. § /4/ bekezdése alapján az állam viseli.

A felperes által le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az 1990. évi XCIII. törvény 5. § /1/ bekezdés c) pontja és a Pp. 76. § /4/ bekezdése alapján az állam viseli.

Budapest, 2011. október 18.

.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke

Dr.Lőrincz Györgyné sk. előadó-bíró

Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk. bíró